

Miljöministeriet
kirjaamo.ym@gov.fi

Följebrev / Utlåtande
9.4.2026

Samhällsbyggnadsutskottets utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om samhällsbyggande och till vissa lagar som har samband med den

Bifogat delges protokollsutdrag över samhällsbyggnadsutskottets beslut 1.4.2026 § 64 som utlåtande i ärendet VN/36213/2025.

Sammanträdets protokoll finns på [kommunens webbplats](#) från 9.4.2026.

Ytterligare information i ärendet fås av:

Ben Antell
Teknisk direktör
06 327 7199
ben.antell@korsholm.fi

Utdragets riktighet intygas av:

Anette Strandberg
Byråsekreterare
044 424 9167
anette.strandberg@korsholm.fi

**KORSHOLMS KOMMUN
MUSTASAAREN KUNTA**

Korsholms kommun
Centrumvägen 4
65610 Korsholm
06 327 7111
www.korsholm.fi

Mustasaaren kunta
Keskustie 4
65610 Mustasaari
06 327 7111
www.mustasaari.fi

§ 64 Samhällsbyggnadsutskottets utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om samhällsbyggande och till vissa lagar som har samband med den

Samhällsbyggnadsutskottet

§ 64

1.4.2026

Teknisk direktör Ben Antell:

Tfn 06 327 7199, ben.antell@korsholm.fi

Miljöministeriet ber om kommunens utlåtande om utkastet till regeringens proposition med förslag till lag om samhällsbyggande och till vissa lagar som har samband med den. Remisstiden gäller under tiden 9.3–4.5.2026 och utlåtanden ska ges senast 4.5.2026. Ministeriet önskar i första hand att utlåtanden ges i tjänsten Utlåtande.fi. Av begäran om utlåtande framgår ingen måltidtabell för när lagen ska träda i kraft.

Lagförslaget som gäller samhällsbyggande är resultatet av en total reform av markanvändnings- och bygglagen där fyra nya lagar ersätter MBL. I förslaget till lag om samhällsbyggande har man också tagit med bestämmelser om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden.

Uppgifter och ansvar som föreslås höra till kommunen med anledning av förslag till lag om samhällsbyggande, är till största delar oförändrade, utan dessa ansvar har funnits med som bestämmelser i tidigare lagstiftning. I Korsholms kommuns förvaltningsstadga har ansvar och befogenheter som hör till lag om samhällsbyggnad delegerats till samhällsbyggnadsutskottet. I kommunens byggnadsordning finns redan en hel del föreskrifter som gäller oplanerade områden och som kompletterar bestämmelserna i gällande detaljplaner. Trots detta finns det en del helt nya skyldigheter och rättigheter i Lag om samhällsbyggande som närmare redogörs för i denna beredning.

- Konstbyggnad är ett nytt begrepp med vilket man avser bro, tunnel, stödmur eller annan krävande konstruktion som är en del av trafiksystemets funktion.
- För ett nytt kommunalt allmänt område ska kommunen utarbeta en plan som styr anläggandet av området innan området anläggs. Tidigare har man kunnat verkställa t.ex. områden för närrekreation utan detaljerad planering, men nu krävs en separat plan för detta, dock med vissa undantag. Planen ska innehålla en närmare beskrivning som omfattar utgångspunkter och målsättningar.
- Underhållsplanen ska utarbetas interoperabelt och i maskinläsbart format.
- Kommunen ska ordna med planeringen av ett allmänt område så att intressenterna har möjlighet att delta i planeringen. Det fordras en mera omfattande växelverkan mellan kommunen som utarbetar planen och intressenterna. När planen är klar ska den framläggas och det ska vara möjligt att lämna anmärkning mot planen.
- Planen för ett allmänt område ska godkännas av kommunen och den ska utarbetas i samband med detaljplanen, båda planerna ska godkännas samtidigt.

- Anläggande av gata eller annat allmänt område behöver kommunen inte bygga eller kan åtminstone senareläggas om behovet är litet eller om kommunens ekonomi inte ger förutsättningar för förverkligandet.
- Om en detaljplan utarbetas för ett i huvudsak enskilt intresse, kan det i detaljplanen tas med en bestämmelse där ansvaret för genomförandet helt eller delvis överförs på markägaren eller markinnehavaren.
- Ansvaret för genomförandet av detaljplanen kan genom en bestämmelse i planen, överföras på markägarna eller markinnehavarna gemensamt när området är avsett att betjäna endast detaljplanområdets interna behov.
- Kommunen får inte upplåta för allmänt bruk en gata eller ett område som kommunen inte är ägare eller innehavare till.
- När det gäller kommunens skyldigheter av underhållet av kommunala allmänna områden, ska vinterunderhållet säkerställa samhällskritiska funktioner, huvudgatornas kapacitet, främja förutsättningarna för kollektivtrafik, gångtrafik, cykeltrafik och smidiga resekedjor.
- Kommunen ska ha en underhållsplan för gatuområden som beaktar behovet av åtgärder för gatubeläggning, dammbekämpning, skötsel av vegetation, underhåll av utrustning så som vägbelysning och olika trafikarrangemang, renhållning och vinterunderhållet. Närmare bestämmelser om underhållet utfärdas genom förordning av statsrådet.
- Kommunen ska förvalta ett informationsmaterial om konstbyggnader i kommunens besittning i kommunens allmänna områden.
- Tomtägaren skyldigheter att sköta underhållet av ett allmänt område har preciserats i nio punkter.
- För underhållet av ett allmänt område ska kommunen utarbeta en underhållsplan. Underhållsplanen ska hållas uppdaterad och dess aktualitet ska granskas en gång under fullmäktiges mandatperiod. Av underhållsplanen ska framgå, underhållsklasser, kvalitetskrav för underhållet och indelning av områden enligt underhållsklasser.
- Områdenas särdrag ska beaktas när underhållsklasserna och kvalitetskraven ska fastställas. När det handlar om gatuområden ska bland annat olika trafikslag och deras behov beaktas.
- Underhållsplanen ska godkännas av ett kommunalt organ och sändas för kännedom till olika myndigheter. Underhållsplanen ska finnas tillgänglig i det allmänna datanätet.
- Tomtägaren eller innehavaren är skyldig att utan dröjsmål underrätta kommunen eller polisen om beläggningsskador eller andra brister och faror som föranleds av gatans skick. Tomtägaren eller innehavaren är också skyldig att vidta tillfälliga åtgärder för att varna trafikanter.
- Kommunen ska upprätthålla informationsmaterial om tekniska nät som placeras i kommunens område. Dessa uppgifter ska finnas i ett interoperabelt maskinläsbart format.
- För användning av allmänna områden kan kommunen utarbeta föreskrifter. Dessa föreskrifter ska hållas offentligt framlagda under minst 30 dagar och det ska gå att lämna anmärkning mot dessa.
- Om arbete utförs på allmänt område ska det göras en anmälan till kommunen och kommunen kan av vägande skäl förbjuda att ett arbete inleds.
- Under allmänna mål för dagvattenhanteringen finns nya målsättningar så som att förebygga förorening av dagvattnet och olägenheter som förorenat

dagvatten medför för miljö och hälsan samt arbeta för att dagvatten inte längre ska ledas in i spillvattenavlopp.

- Under punkten fastighetens dagvattensystem finns ett förslag till bestämmelse som säger att fastighetsägaren eller -innehavaren ska genomföra dagvattenhanteringen på fastigheten så att den passar ihop med kommunens dagvattensystem.
- Bestämmelserna för att utarbeta föreskrifter om dagvattenhanteringen har förtydligats i flera avseenden.
- Kommunen godkänner vid behov dagvattenhanteringsplan för hela kommunen eller för en del av kommunen.
- Kommunen ska se till att dagvattensystem byggs så länge som kostnaderna för genomförandet inte blir oskäliga varken för kommunen eller för fastighetsägaren eller fastighetsinnehavaren.
- Kommunen ges rätt att ta ut avgifter för skötsel, underhåll och övervakning av allmänna områden samt för att kommunen ger rätt att tillfälligt använda allmänt område för annan verksamhet så som byggarbetsplats.
- Avgiftsgrunderna och fakturering av kommunens dagvattensystem till fastighetsägarna har förtydligats på flera punkter.
- Eftersom ordnandet av dagvattensystem samt övervakning av hur fastighetsägaren eller fastighetsinnehavaren har ordnat sin egen fastighetsvisa dagvattenhantering består av tillsynsuppgifter ges kommunen inspektionsrätt till privat ägda fastigheter. Om det blir aktuellt med tvåångsutförande ska det finnas ett kommunalt organ som via förvaltningsstadgan har getts rätten att fatta beslut i dagvattenärenden samt rätten att ta ställning till begäran om omprövning av beslut.

Många saker som föreslås i Lag om samhällsbyggnad har redan funnits i tidigare markanvändnings- och bygglagen och på sätt redan beaktats i kommunens och samhällsbyggnadsutskottets ansvar, uppgifter och befogenheter. En del saker är förtydligande och preciseringar som gör ansvarsfördelningen mellan kommunen och fastighetsägaren/fastighetsinnehavaren klarare. Sådana förtydligande är en bra sak för berörda parter. En annan ny aspekt i utkast till Lag om samhällsbyggande är att man bättre beaktat kommunens ekonomiska förutsättningar för att verkställa olika områdesreserveringar som fastställts i detaljplanen. Om kommunen inte har ekonomiska förutsättningar att verkställa vissa anläggningar eller tänkt markanvändning, kan kommunen besluta att endera skjuta fram förverkligandet, överföra skyldigheten på dem som har den verkliga nyttan av byggandet eller konstatera att verkligt behov inte finns för själva anläggandet.

Det som man däremot kan ifrågasätta verkliga nyttan av, eftersom det innebär en hel del merarbete och kostnader för kommunen, är kravet på att det för ett nytt kommunalt allmänt område ska utarbetas en plan som styr anläggandet av området innan området anläggs. Underhållsplanen ska utarbetas interoperabelt och i maskinläsbart format. Kommunen ska ge möjlighet åt intressenterna att delta i planeringen och det fordras en mera omfattande växelverkan mellan kommunen som utarbetar planen och intressenterna. När planen är klar, ska den framläggas och det ska vara möjligt att lämna anmärkning mot planen.

För underhållet av ett allmänt område ska kommunen utarbeta en underhållsplan. Underhållsplanen ska hållas uppdaterad och dess aktualitet ska granskas en gång under fullmäktiges mandatperiod. Av underhållsplanen ska framgå, underhållsklasser, kvalitetskrav för underhållet och indelning av områden enligt

underhållsklasser. Att underhållsplanens ska hållas uppdaterad och aktualiteten ska granskas minst vart fjärde år är besynnerligt med tanke på att en detaljplan kan anses vara aktuell i 13 år. Planen för allmänt område grundar sig på detaljplanen och båda planerna ska godkännas samtidigt. Om detaljplanen bedöms aktuell så uppstår en konflikt om kommunen i ett annat beslut konstaterar att planen för allmänna områden är föråldrad. Endera bör aktualiteten för plan för allmänt område gälla lika länge som detaljplanens aktualitet eller så behöver giltighetstiden villkoras med hänvisning till detaljplanens godkännande.

Möjligheterna för olika intressenter att delta när en detaljplan utarbetas finns redan bestämt i annan lag, men nu vill man att intressenterna dessutom ska kunna delta och påverka den detaljerade planering för själva verkställandet av detaljplanen. Det besynnerliga är att planen för ett allmänt område ska godkännas av kommunen och den ska utarbetas i samband med detaljplanen och båda planerna ska godkännas samtidigt. Detta innebär att planlägningsprocessen drar ut på tiden, åsikter, anmärkningar och eventuella besvär kan gå in på detaljer i stället för övergripande målsättningar. Om en anmärkning lämnas mot den utarbetade planen för allmänt område så påverkar den sannolikt också detaljplanens utformning. Detta är tvärt emot statens målsättning att planlägningsprocessen ska bli smidigare och snabbare. Detta kommer också att påverka den kommunala budgeteringen, för det innebär att man redan när detaljplanen utarbetas låser en hel del kostnader i den mera detaljerade planen för allmänt område. Detta i sin tur står i konflikt med andemeningen i Lag om samhällsbyggande i övrigt, där man i flera paragrafer ger rum för kommunala självbestämmande och rätten om att kommunen förverkligar planer enligt egna rådande ekonomiska förutsättningar. Kravet på innehåll och attributdata det vill säga interoperabelt format är också det en sak som gör planeringen dyrare utan att det ger ett reellt mervärde varken för kommunen eller för någon annan intressent.

Det som man mest kan ifrågasätta i utkast till Lag om samhällsbyggande är förslaget på bestämmelser om att kommunen ska upprätthålla informationsmaterial om tekniska nät som placeras i kommunens område. Samma sak gäller konstbyggnader. Dessa uppgifter ska finnas i ett interoperabelt maskinläsbart format. Nu framgår det inte av utkastet hur det är tänkt att informationsmaterialet ska sparas eller om det ska finnas offentligt tillgängligt, men dessa anläggningar och system är likställda med samhällskritisk försörjning och det finns stora risker med att hålla sådant informationsmaterial offentligt tillgängligt. Till konstbyggnader räknas bland annat broar och tunnlar som är strategiskt viktiga med tanke på logistik och transporter. Åtminstone själva underhållsplanen ska enligt lagutkastet finnas tillgänglig i det allmänna datanätet. Att kommunen ska ha ett kartbaserat system med kopplat attributdata över olika tekniska nätverk är helt motiverat men lagbestämmelsen verkar inte helt genomtänkt.

Lagutkastet innehåller en del förtydligande i jämförelse med markanvändnings- och bygglagen jämte förordningen. Ansvarsfördelningen mellan kommunen och fastighetsägaren/-innehavaren är också tydligare. Däremot finns det en hel del konflikter mellan olika handlingars offentlighet och sekretess som gäller olika samhällstekniskt viktiga anläggningar. Lagutkastets förslag på ökad växelverkan och påverkansmöjligheter för intressenterna när planer utarbetas stämmer inte alls överens med statens målsättning att göra den kommunala planerings- och beslutsprocessen snabbare och smidigare. Ansvarigt ministerium som berett

propositionen till ny lag om samhällsbyggande bör ännu överväga vissa bestämmelser som annars riskerar att stå i konflikt med lagens målsättningar.

Tekniska direktören Ben Antells förslag:

Samhällsbyggnadsutskottet omfattar beredningen och ger den som sitt svar på begäran om utlåtande över Lag om samhällsbyggande.

Samhällsbyggnadsutskottets beslut:

Förslaget godkändes.

Bilageförteckning:

Miljöministeriets begäran om utlåtande
Utkast till regeringens proposition med förslag till lag om samhällsbyggande
(svenskt sammandrag och finsk version i sin helhet)